

At høre børn eller at spørge børn – det er spørgsmålet!

Der skal tages hensyn til børn, og de skal inddrages i alle forhold vedrørende forældremyndighed, bopæl og samvær. Det siger Forældreansvarsloven selv!

Og hvordan gør man så lige det i dagens Danmark? Vejledningernes anbefalinger og praksis er, at der gennemføres utallige børnesagkyndige undersøgelser og forfærdelige børnesamtaler til ingen verdens nytte. "Systemet" har ikke erkendt, at der er himmelvid forskel på at høre børn og at spørge børn.

At høre børn er at "lytte" til hele barnets situation. Se barnet og vurdere dets tarv. Lytte til barnet, den primære omsorgsperson og tillidspersoner omkring barnet; det være sig familie og venner, sundhedsplejersker, institution, skole, fritidstilbud, politi, kommune, læger m.v.

At spørge børn er noget ganske andet. Det er at sætte børn i uløselige dilemmaer og konfrontere dem med spørgsmål, som end ikke voksne er i stand til at svare på.

Et grotesks eksempel var 11-årige Mette i DR's omstridte "Forældrekrigen", som skulle tage stilling til, hvor hun helst ville bo under hårdt pres fra far og bror.

Men tag ikke fejl: Mette er hverken det første eller sidste barn, der sættes i en så himmelråbende urimelig situation. Mange børn tillægges f.eks. ønske om 7/7, selv om de under ingen omstændigheder er i stand til at overskue konsekvensen for deres liv og udvikling af en sådan ordning. Forklaringen er børns fortvivlende loyalitet og retfærdighedsfølelse. Børn tilsidesætter gerne sig selv for at tilgodese begge forældre.

De stakkels børn hjælpes godt på vej af juristernes og de børnesagkyndiges pligt til at føre politikernes fejlslagne hovedregelslovgivning ud i livet.

Forældreansvarslovens hovedregelslovgivning fører fejlagtigt til, at fælles forældremyndighed og masser af samvær anses for at være bedst for alle børn uanset alder og situation. Internationale undersøgelser viser, at det modsatte er tilfældet.

Under Forældreansvarslovens regime må børnesagkyndige undersøgelser iflg. Psykologforeningens retningslinjer aldrig munde ud i, at samvær anbefales ophævet. Det gælder også børn, hvis ene forælder er voldelig, misbruger, psykisk syg eller har asocial adfærd. Allerhøjest må en børnesagkyndig anbefale overvåget samvær for at beskytte barnet mod den værste overlast.

Små børn har ikke sprog og alder til at fortælle, men adfærden er umisforståelig. At høre dem handler derfor om at forstå signaler og adfærd inkl. ændringer i adfærd. For større børn gælder det herudover om at se bag om barnets udtalelser og vurdere på hvilken baggrund, de fremsættes.

Hvis et barn græder hjerteskræende, når det skal på samvær og efter endt samvær, så lyt.

Hvis en primær omsorgsperson må slæbe et modvilligt, skrigende barn ud for at transportere det til samvær, så lyt.

Hvis barnet hver dag klamrer sig til den primære omsorgsperson og skriger: "Du skal hente, du skal hente", så lyt.

Hvis barnet er bange, får mareridt eller fortæller om overgreb, så lyt.

Hvis barnet efter hjemkomsten er forkommet, sulten, usædvanlig træt eller sygt, så lyt.

Hvis barnet lider af ondt i maven og hovedet, så lyt.

Hvis barnets skoleevner og -adfærd ændres, så lyt.

Hvis barnet virket hæmmet, stresset og presset, så lyt.

Det er helt nødvendigt at indhente alle oplysninger om barnets situation, hvis afgørelser om forældremyndighed, bopæl eller samvær skal tilgodese det enkelte barns tarv, men her går det netop galt.

Ethvert udsagn fra primære omsorgspersoner bliver altid udlagt som samværschikane. Det lukker effektivt munden på enhver, selv om alle danske og internationale undersøgelser dokumenterer, at virkelig samværschikane yderst sjældent forekommer. At Danmark har udviklet sig sådan er særlig forfærdeligt, fordi undersøgelser tillige viser, at primære omsorgspersoner næsten aldrig lyver i familieretlige sager, mens den anden forælder langt oftere gør det. For at hævne sig, for at bevare magten, for økonomisk vinding eller "bare" for at chikanere.

Tillidspersoner om barnet får også mundkurv på. Familie og venner fordi de antages at være med i chikanen. Alle andre, fordi de slet ikke tør tage barnets parti af skræk for at blive beskyldt for at tage den ene forælders parti. Enhver, der beskriver barnets reaktioner og adfærd, kan beklivkes - og bliver det!

Statsforvaltningerne, som har pligt til at oplyse barnets perspektiv, henviser til Forvaltningsloven og spørger enten ikke eller så tilpas uspecifikt, at svaret kan negligeres. Nemt og bekvemt.

Så snart der er tale om "skilsmisse"børn skælver alle af berøringsangst.

Vejen frem er

1. At Forældreansvarsloven og forarbejderne ændres så hovedregelslovgivningen og chikaneparagrafferne afskaffes, og der igen er fri bevisvurdering af det enkelte barns tarv og situation.
2. At tillidspersoner om barnet uddannes til at beskrive barnet i klart sprog og tage barnets parti.
3. At Statsforvaltningerne bliver pålagt virkelig at oplyse barnets tarv og situation forud for afgørelser, herunder at inddrage tillidspersoners udtalelser.
4. At børnesagkyndige får ret til at anbefale ophævelse af samvær, hvis det er barnets tarv.

Barnets tarv skal i centrum. Ethvert barn uanset alder skal høres, men aldrig spørges!

Anette Christensen